

G Ł O S

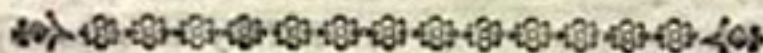
BARNABY

Z A W I S Z Y

POŚLA ZIEMI GOSTYNSKIEY,

na Sessji Sejmowej dnia 27 Marca 1792.

M I A N Y.

Najjaśniejsze Skonfederowane Rpltey Stany!

Słyszac tu na ostatniej Sessji zapytującą Notę Kommissji Skarbowey, względem podwyższony protunkowo ze Starostw opłaty, nie mogę się wstrzymać Najjaśniejsze Stany od wystawienia Wam zadziwienia moiego, jak mogła ta Zarena Magistratura upstrzyć wątpliwość w Prawie iasnym, i adoptując nadciągane onegoż przez niektórych Starostów tłumaczenie, nie tylko zawieszac odbieranie tey opłaty od żalących się początkowo, ale też przez to dać okazyą, ażeby się powiększała ich liczba, a z nią zmniejszany był wpływ do Skarbu, wielkim (jak iest wiadomo) *deficit* obciążonego.

A nayprzed nie trzeba mi tu odpowiadać na czy-
 fekolwiek zarzuty, iakoby Zasady do Urządzenia
 Krolewzczyn nie były Prawem, lub nie we wszystkich
 punktach swoich obowiązującym; bo wszakże przed
 ostatnią Limitą, kiedy JW. Krakowski Sołtyk, żądał
 Zalecenia Kommissyom Skarbowym, aby niechybnie od
 naypierwszey Raty Marcowey, podwyższona z Kro-
 lewzczyn opłata wybierana była, to na ow czas za
 światłym przełożeniem JW. Marszałka Seymowego,
 cała Izba uznała, i że też Zasady nieodzownym są
 Prawem, i że bez żadnego innego nakazu, Kommiss-
 sya Skarbowa O. N. winna będzie podług nich wybie-
 rać zaraz w Marcu powiększoną Kwartę.

Ale rozbierzmy i same tych Zasad wyrazy; mo-
 wią one w punkcie 5tym: „ *Gdy Skarb publiczny nayprę-*
 „ *dszego potrzebuie zasilenia &c. = chcemy, aby Posses-*
 „ *sorowie Krolewzczynn od Raty Marcowey Roku 1792,*
 „ *trzy Kwarty oplacali, Expektanci pulczwartey, Emfiteu-*
 „ *ci cztery Kwarty, podług Lustracyi 1789, i tak daley aż*
 „ *do uskutecznienia sprzedaży Krolewzczynn.* „ = Nie jestże
 tu oczywiście że dla pilney potrzeby Skarbu, wszyscy
 ci Possessorowie też exceptyi żadney, obowiązani pla-
 cić powiększoną Kwartę? nie osobno? lub w niewia-
 domym terminie exakcyi? ale wyraźnie razem z da-

wnemi Kwartami, w Ratach z dawna onym służących w różnych przepisach teraźniejszego Seymu zachowanych? a płacić aż do *przedaży Krolewsczyzn*.

Gdy tak wspomniane Zasady, wszystkim Starostom równo podwyższoną protunkową opłatę nakazały; dla ocalenia tak im należnego podług każdego Prawa dochodu, jako też istotney Skarbowey prowadzeni, przepisują po niżej ogólnie dla wszystkich bez żadney excepcyi, bonifikacyą od Skarbu, lub od nich na rzecz Skarbu, iakaby ktorey z tych stron przypadala. I tu więc jasno okazuje się, że gdy wszyscy Krolewsczyzn Possessorowie względem bonifikacyi w czasie swoim są objęci, żaden z nich teraz od opłaty protunkowey wyłączanym być nie może.

~~Idę dalej do reguły na determinowanie tych bonifikacyow przeznaczoney; oto ją czytam w słowach Prawa = „ jeżeli w Lustracyi ścisley mającej nastąpić „ okaże się naddatek, lub niedodatek „ = Jakoż nie można było pisać inaczey; bo ktoż inny i realność naddatku czy niedodatku, i quantum do iakiego który z nich rocznie dochodzi, mógłby rozeznąć jeżeli nie Lustratorowie na gruncie, wszystkie szczeguły, intrat Starościńskich poszukujący, i rozstrząsający.~~

Nie było to skutkiem Wafzey Nayiaśn. Stany
 przezorności, Wafzey o całość Skarbu troskliwości,
 żeście pretenfją Staroſty, o naddatek Skarbowi przez
 lat naywięcey cztery, poddali przyznaniu tey Luſtra-
 cyi, ktora Inwentarzem Intraty ſtanowiąc *terminum a*
quo do Licytacyi, ſtanowiąc będzie mnieyſzość, lub
 więkſzość dochodu dla tegoż Staroſty na cale życie,
 lub ieżeli Emfiteuta; to na lat kilkadzieſiąt?

Był Wam na pamięci zawođ przyſięgi przy po-
 dawaniu intrat Ziemiańſkich tak daleko, i od tak zna-
 czney liczby doznany, żeście muſieli wyznaczyć De-
 putacyą Koekwacyiną, i tey (iuż nieſpodziewaiąc ſię
 doięcia realności intrat) *approxymacyinae* tylko, a
 ztąd poczęści arbitralne przepiſać reguły.

Było na pamięci iednoſtayne Systema tak dawnych
 Seymow, iako i Wafzego ninieyſzego do wyracho-
 wania intrat z Krolewſzczyzn, nigdy przyſięgi na ogół,
 ale zawſze Luſtracyow używaiące.

Sprawiedliwi iednak, owſzem ile w Zaſadach, dla
 Staroſtow lafkawi, przewidzieliście, Nayiaśn. Stany,
 że w bonifikacyi protunku opłaſcanego, mogłby Sta-
 roſta bydź ukrzywdzony, gdyby przez lata w ktorych
 go opłacał, mniej miał w ktorym prowencie dochodu

nad to co Lustracya w Inwentarzu do przedaży wie-
 czystey sporządzonym umieściła. Na takowe więc
 dla Starostow przypadki, przepisałiście, co następuje —
 „ Ktorzy zaś sądziliby się nad Prawo przyznanego sobie
 „ doходу być uciążonemi, takowi przysięgą, ewinkować
 „ będą realność intraty.

Mamże ja tę przysięgę rozumieć na co innego,
 jak na szczeguły niedoboru w latach opłacanego pro-
 tunku,? lub przed kim innym, iak przed Lustratorami,
 mi, ktorzy iedynie znać mogą na jaki artykuł pro-
 wentowy może być dopuszczona przysięga? i kto-
 rym procz tego, wszystkie w Krolewiczozynach urzę-
 dzenia powierzamy?

Czytam po kilkakroć w Zasadach takowe im na-
 kazy; nie czytam nigdzie, aby który Starosta od te-
 różnieyłego protunku był excypowany, aby który
 przy opisach bonifikacyi na wzajem był wyięty od
 Lustratorow, owszem znajduię ogólny przepis w tych
 słowach: *podług ścisłej Lustracyi.*

Lustracye więc odbierać powinny w porządku bo-
 nifikacyi przysięgi od Starostow na ich niedobór, a to
 po wyprowadzoney już zupełney z Krolewiczozyny
 intracie; a nie Kommissya Skarbowa, ani teraz przed

wnemi Kwartami, w Ratach z dawna onym służących w różnych przepisach terażnieyszego Seymu zachowanych? a płacić aż do *przedaży Krolewsczyzn.*

Gdy tak wspomniane Zasady, wszystkim Starostom równo podwyższoną protunkową opłatę nakazały; dla ocalenia tak im należnego podług każdego Prawa dochodu, jako też istotney Skarbowey prowadzency, przepisują po niżej ogólnie dla wszystkich bez żadney excepcyi, bonifikacyą od Skarbu, lub od nich na rzecz Skarbu, jakaby ktorey z tych stron przypadła. I tu więc jasno okazuje się, że gdy wszyscy Krolewsczyzn Possessorowie względem bonifikacyi w czasie swoim są objęci, żaden z nich teraz od opłaty protunkowey wyłączanym być nie może.

Idę daley do reguły na determinowanie tych bonifikacyow przeznaczoney: oto ją czytam w słowach Prawa = „*jeżeli w Lustracyi iestley mającey nastąpić* „*okaże się naddatek, lub niedodatek* „ = Jakoż nie można było pisać inaczey; bo któż inny i realność naddatku czy niedodatku, i *quantum* do jakiego ktory z nich rocznie dochodzi, mogłby rozemnać jeżeli nie Lustratorowie na gruncie, wszystkie szczeguły, intrat Starościńskich poszukujący, i rozstrząsający.

Cożby iefzcze daley z projektowaney teraz ich w Kommissyi Skarbowey przyięgi wynikło? Oto trudne, i nawet niepodobne takowey przyięgi z nakazaną już Lustracyą pogodzenie. Bo iezeli terazniyszta w Kommissyi przyięga okazać ma ogólną Summę intraty z Krolewsczyny, to tam późnię przychodzący Lustratorowie, iezeli się na tę Summę mają zgadzać, tak tylko będą musieli w swoim Inwentarzu zrzodła dochodow powiększać lub umniejszać, sżeby Summa terazniysznych dochodow z ową zaprzyiężoną równała się. Jezeli zaś nie mają na tę zważać Lustratorowie, i mają tylko podług reguły swoiey, i tego co doydą wyciągać intratę; wypadną zapewne na ow czas często dyfferencye między ich Summą, a Summą zaprzyiężoną. Pytam się ktora z nich w tedy ma służyć za termin *à quo* do Licytacyi? i ktorey bar dziey będzie konkurujący o kupno zawierzał? Narazcie powiem, nieprzyttoi Rządowi dopuszcząć działań albo tak śmiesznych, albo tak sobie przeciwnych, i dozwałać zgorżzenia, aby przyięga Starośty, z przyięgą Lustratorow walczyć mogła.

Nie pozwalam więc z mieysca mego na żadne przez kogożkolwiek przed Kommissyą Skarbową zaprzyięganie intraty z Krolewsczyny, choćby i Czynszowey; bo inna cale przyięga, to iest, do determino-

wania bonifikaeyi z protunku, w Zasadach jest nakazana, Stawam przy prawie, które nakazuje Starostom nie excypuiąc nikogo, aby protunkowo podwyższoną kwartę oplacali zaraz od *tey Raty Marcowey*, aż do *przedazy Krolewsczyn*; i o stosowną do tego odpowiedź na Notę Kommissyi Skarbowey JW. i JO. Marszałkow Naszych dopraszam się.

